

تجزیه و تحلیل نقش نئوتکتونیک در مورفولوژی و رفتار شبکه زهکشی

(مطالعه موردی: حوضه انجیران)

دکتر علیرضا عباسی^۱، دکتر هیوا علمی‌زاده^۲

دریافت: ۱۳۸۹/۲/۱۲ پذیرش: ۱۳۸۹/۵/۲۸

چکیده

حوضه مورد مطالعه جزء کوچکی از قلمرو شمالی زون دگرگونی سندج- سیرجان است. با توجه به اینکه رودخانه‌ها اولین اشکال محیطی هستند که نسبت به وقوع تغییرات در بستر جریان و یا در حوضی بستر، عکس‌العمل نسبتاً سریعی نشان می‌دهند، از این‌رو برای شناخت نحوه عملکرد و میزان اثرگذاری فعالیت‌های نوزمین‌ساختی در مورفولوژی و رفتار رودخانه قرلچه‌سو، با اتکا به یافته‌های میدانی از داده‌های ژئودینامیک و شاخص‌های مورفومتریک به‌عنوان تکنیک‌های مدلی و مفهومی استفاده شده‌است. هدف این پژوهش بررسی رابطه الگوی زهکشی محدوده با فعالیت‌های نئوتکتونیک کواترنری است. برای دستیابی به این هدف، از نقشه‌های زمین‌شناسی، توپوگرافی، تصاویر ماهواره‌ای و عکس‌های هوایی به‌عنوان ابزارهای تحقیق استفاده شده‌است. در ادامه داده‌ها به‌دنبال تطبیق از طریق کارهای میدانی و در قالب نرم‌افزارهای GIS به روش تحلیلی-مقایسه‌ای و با استفاده از تکنیک‌های ژئومورفولوژی، تجزیه و تحلیل شده‌اند. نتایج حاصله نشان می‌دهد که منطقه مورد مطالعه به‌شدت از فعالیت‌های تکتونیکی کواترنری متأثر شده، ولی میزان این فعالیت‌ها در همه مناطق یکسان نیست، به‌طوری‌که در بخش‌های شرقی و شمال‌شرقی حوضه این نیروها دارای شدت بیشتری نسبت به مناطق دیگر است. به‌این ترتیب بین حرکات زمین‌ساخت و تغییرات شبکه زهکشی نوعی تعامل وجود دارد و واکنش سامانه‌های رودخانه‌ای به شدت از این فعالیت‌ها متأثر شده‌است. یافته‌های این تحقیق می‌تواند در برنامه‌ریزی‌های عمرانی، طرح‌های آمایش سرزمین و به‌طور کلی مدیریت پایدار محیطی بسیار مؤثر باشد.

کلیدواژه‌ها: نئوتکتونیک، داده‌های ژئودینامیک، شاخص‌های ژئومورفیک، شبکه زهکشی، حوضه انجیران.

^۱ عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف‌آباد.

^۲ عضو هیات علمی دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر.